МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій

Силабус
навчальної дисципліни

СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА

Галузі знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Спеціальність: В13 Бібліотечна, інформаційна та архівна справа

Освітньо-наукова програма: Інформаційно-аналітична діяльність

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Харків, 2025

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КУРС

Інформація про викладача	**ПІБ**	**Кобєлєв Олексій Миколайович,** професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій, доктор наук з соціальних комунікацій, професор
	Контактний телефон та e-mail викладача	+380977134126; oleksii_kobieliev@xdak.ukr.education; k_a_n_@ukr.net
	Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/naukometr/profile/k/kobelev.pdf
	Інформація про консультації	На вибір здобувачів вищої освіти: Кожного понеділка о 14-00, в ауд.37а, на кафедрі цифрових комунікацій та інформаційних технологій. За онлайн-навчання – у зазначений час засобами телефонного та Інтернет-зв'язку
Статус дисципліни		Обов'язкова
Формат курсу		Денна форма навчання, 1 курс, 1-й семестр
Логіка вивчення курсу		**Пререквізити:** Методологія наукового дослідження та академічна доброчесність. **Постреквізити:** Прикладні соціокомунікаційні технології, Інформаційний менеджмент, Аналітика тексту
Мова навчання		Українська
АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ		
Навчальна дисципліна спрямована на ознайомлення здобувачів вищої освіти із теоретичними та методологічними основами соціальної інформатики як науки, поглиблення знань у галузі фундаментальних та прикладних соціоінформаційних досліджень, формування у здобувачів системних уявлень про принципи, методи, закономірності інформаційного забезпечення суспільного життя, незалежно від галузевого характеру інформаційних систем, носіїв і каналів розповсюдження за сучасних умов інформатизації суспільства та його підсистем		
МЕТА КУРСУ		
Формування комплексу загальних та спеціальних компетентностей, необхідних для кваліфікованого володіння теоретичними, організаційно-методичними, техніко-технологічними засадами формування бібліотечно-інформаційних ресурсів — основи функціонування бібліотеки як соціокомунікаційного інституту суспільства		
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ		
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS		180 год.
		кількість кредитів: 6 ECTS
		загальна кількість годин: 180 год.
		аудиторних: 60 год.
		самостійної робот: 120 год.
Технічне і програмне забезпечення / обладнання		Персональний комп'ютер/ноутбук/планшет/смартфон. Moodle, Classroom, Meet у корпоративному освітньому сервісі Google Workspace for Education у разі навчального процесу онлайн.

Форми, види навчальних занять та методи навчання (відповідно до навчального плану)	**Форми:** навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи. **Види:** лекційні заняття з елементами проблемного та аналітичного викладу; лекція-дискусії; лекція з елементами аналізу наукових кейсів. Семінарські заняття передбачають: дискусійне обговорення теоретичних моделей; критичний аналіз наукових текстів; презентацію результатів самостійних досліджень; порівняльний аналіз концепцій. Практичні роботи спрямовані на: моделювання соціально-комунікаційних процесів; аналітичне зіставлення концепцій; формування баз даних досліджень; застосування соціально-комунікаційного інжинірингу. Самостійна робота здобувачів спрямована на поглиблення та систематизацію теоретичних знань, розвиток навичок критичного аналізу наукових джерел, формування здатності до самостійної науково-дослідної роботи. Самостійна робота включає: опрацювання наукових джерел; підготовку аналітичних оглядів; написання реферату; підготовку до тестування; виконання дослідницьких завдань. **Методи:** Пояснювально-ілюстративний (демонстрація ілюстрацій, візуальний супровід лекційних і семінарських занять через презентації, демонстрацію відеофрагментів, відеолекція); репродуктивний (оглядова, тематична лекція, фронтальна бесіда на семінарі); метод проблемного викладання (постановка проблемних питань на лекції або проблемних задач на семінарському занятті, проблемна лекція, кейси); частково-пошуковий (евристична бесіда, аналіз текстів першоджерел на семінарському занятті, постановка завдань з пошуку візуального або фактичного матеріалу в аудиторії через смартфон). Для самостійної роботи використовується також: підготовка повідомлення /доповіді (з презентацією/або без неї); пошук візуального матеріалу в Інтернеті за тематикою навчальної дисципліни, розміщення візуальних матеріалів в електронному НМКД або у формі постів у соціальних мережах.
Поточний контроль	- робота на семінарському занятті (виступ з доповіддю та/або презентацією, наочна демонстрація, участь в обговореннях); - презентації за змістом відповідної теми; - письмові відповіді на поставлені питання; - написання есе; - звіт про практичну роботу; - звіт про самостійну роботу; - виступ з доповіддю в рамках неформальної освіти.
Підсумковий контроль	**Іспит** (у формі тестування).
Політика курсу*	Умовами опанування навчальної дисципліни «СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАТИКА» є: - систематичне виконання поставлених завдань; - дотримання Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); - дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК –

	https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; Кодекс академічної доброчесності ХДАК - https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); - запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – (Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf; - вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) - визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання,здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf).
Предметні результати навчання	ПРН1. Формувати стратегії системної організації, модернізації, підвищення ефективності управління інформаційною, бібліотечною та архівною діяльністю. ПРН4. Застосовувати технології створення та підтримки функціонування електронних бібліотек та архівів, вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів. ПРН 6. Володіти методиками бібліо- та вебометричного аналізу інформаційних потоків та масивів. ПРН7. Розробляти моделі предметної галузі, застосовувати принципи проектування автоматизованих БД, семантичного вебу, веб-сервісів та соціальних медіа в інформаційній діяльності. ПРН11. Застосувати законодавчі та нормативні документи, що регулюють функціонування інформаційної сфери. ПРН12. Використовувати знання та навички щодо проведення збору даних, моделювання документно-інформаційних систем і їх ресурсів при аналізі конкурентоспроможності установи. ПРН15. Застосовувати законодавство, що регулює управління авторськими правами в інформаційній галузі. ОПП «Інформаційно-аналітична діяльність» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b13_m.pdf)
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ОПП «Інформаційно-аналітична діяльність» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b13_m.pdf)
Фахові (спеціальні) компетентності (СК)	СК5. Здатність відстежувати тенденції розвитку предметної сфери шляхом проведення аналізу інформаційних потоків та масивів. СК6. Здатність застосовувати комп'ютерні технології з метою вдосконалення професійної діяльності, розуміти принципи проектування та функціонування автоматизованих БД, семантичного вебу, веб-сервісів та соціальних медіа. СК12. Здатність здійснювати інформаційний моніторинг

	ОПП «Інформаційно-аналітична діяльність» (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/op/2025/b13_m.pdf))

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Соціальна інформатика як наука та сфера діяльності
Тема 2. Соціальна інформація – основа соціального наслідування
Тема 3. Соціальна інформатика як сфера діяльності
Тема 4. Соціальні завдання інформатизації
Тема 5. Управління соціальною інформацією як фактор формування культурного середовища
Тема 6. Інформаційна інфраструктура суспільства
Тема 7. Інформаційні ресурси суспільства
Тема 8. Інформаційне суспільство та проблеми його формування
Тема 9. Інформаційний спосіб життя людства

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

	Теми	Кількість годин	Кількість балів
1.	Взаємозв'язки соціальної інформатики з іншими науковими дисциплінами	2	3
2.	Видовий склад потоків соціальної інформації	2	3
3.	Проблеми інформатизації в Україні	2	3
4.	Можливості інтеграції в інформаційній інфраструктурі суспільства	2	3
5.	Інформаційні ресурси як джерело інноваційних перетворень у суспільстві.	2	3
6.	Концепції інформаційного суспільства	2	3
7.	Інформаційний простір України і проблеми інформаційної безпеки	2	3
	Разом	14	21

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

1.	Сучасні дискусії щодо статусу та структури соціальної інформатики	2	3
2.	Аналіз існуючих видів соціальної інформації	4	3
3.	Визначення та аналіз стратегічних напрямів інформатизації	2	3
4.	Аналіз вітчизняного законодавства з інформації та інформатизації.	2	3
5.	Аналіз компонентів інформаційної інфраструктури суспільства	2	3
6.	Аналіз видів інформаційних ресурсів	2	3
7.	Інформаційна культура	2	3
	Разом	16	21

САМОСТІЙНА РОБОТА

1.	Сучасні дискусії щодо статусу та структури соціальної інформатики	14	2
2.	Сучасні дискусії щодо інформації, соціальної інформації та її класифікації	14	2
3.	Загальна характеристика соціальної інформатики як сфери діяльності	14	2
4.	Інформатизація як закономірний глобальний процес розвитку цивілізації	14	2

5.	Проблеми оптимізації управління соціальною інформацією з метою формування культурного середовища	14	2
6.	Проблеми забезпечення бібліотечною системою інформаційного та когнітивного насичення інформаційних магістралей	14	2
7.	Інформаційна техносфера сучасного суспільства	12	2
8.	Інформаційна економіка: сутність та особливості	12	2
9.	Характерні ознаки інформаційного способу життя людини	12	2
	Разом	120	18

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ	***Види робіт***	***Кількість видів робіт***	***Max балів за 1 вид роботи***	***Максимальна кількість балів***
	Семінарські заняття	7	3	21
	Практичні роботи	7	3	21
	Самостійна робота	9	2	18
	Підсумковий контроль (іспит)	1	40	40

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Види робіт	***Критерії оцінювання***	***Бали***
Семінарське завдання	Глибоке володіння матеріалом, використання міждисциплінарних підходів, аргументована позиція у доповіді, наукова термінологія, активна залученість у дискусію, наявність презентації – 3 бали. Достатній рівень знань, логічна аргументація з окремими неточностями – 2 бали. Фрагментарні знання, репродуктивний рівень відповіді – 1 бал. Відсутність підготовки – 0 балів.	0-3
Практична робота	Коректне застосування теоретичних моделей, аналітична самостійність – 3 бали. Часткове виконання завдання з методичними помилками – 1-2 бали. Невиконання або формальний характер представлених матеріалів, які відображають несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, недбале ставлення до оформлення складових звіту, низький рівень володіння методичними знаннями та уміннями – 0 балів.	0-3
Самостійна робота	Самостійна робота виконана повністю та вчасно; матеріал опрацьовано глибоко; продемонстровано аналітичний підхід, самостійні висновки, коректне використання наукових джерел і повне дотримання принципів академічної доброчесності — 2 бали. Завдання виконано частково або з незначними недоліками; матеріал засвоєно на достатньому рівні, проте аналіз має переважно описовий характер; можливі окремі неточності в структурі або оформленні — 1 бал. Завдання частково виконане або має методичні/структурні недоліки, не всі вимоги дотримано — 0,5 бали. Самостійну роботу не виконано, подано несвоєчасно, зміст не відповідає завданню або виявлено ознаки академічної недоброчесності — 0 балів.	0-2
Неформальна освіта*	Участь у фаховому тренінгу / майстер-класі / конференції / воркшопі (з тематики курсу)	до 3
	Сертифікат про проходження онлайн-курсу (не менше 3 год.) зі змістом, дотичним до курсу	до 4
	Конференція / круглий стіл (участь у події в якості слухача)	до 2
	Публікація тез / статей у фаховому середовищі (підготовка доповіді)	до 5

**У межах дисципліни передбачається можливість нарахування додаткових балів за освітню активність здобувача у сфері неформальної освіти, пов'язану з темою курсу. Максимальна кількість балів — 10. Здобувач має надати документальні підтвердження участі (сертифікати, листи участі, фото-, відеофіксацію, звіт, письмовий звіт-рефлексія тощо).*

***Рішення про нарахування балів ухвалює викладач дисципліни з урахуванням достовірності поданих матеріалів та релевантності діяльності до цілей курсу.*

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Бали за теми									Іспит	Сума
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Т.9	40	100
8	8	5	5	5	8	8	8	5		

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО КУРСУ

Основні джерела

1. Соціальна інформатика : конспект лекцій до курсу для здобувачів першого (бакалавр.) рівні вищої освіти галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спец. 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньої програми «Управління цифровою інформацією» / Харків. держ. акад. культури ; [уклад. О. М. Кобєлєв]. Харків : ХДАК, 2023. 62 с.
2. Бережна С., Коробкіна О. Цифровізація наукової бібліотеки ЗВО: сучасний стан та перспективи. Новий Колегіум. 2023. Том 3, № 111. С. 55–59. https://doi.org/10.30837/nc.2023.3.55
3. Думанський Н. Інформаційна система формування контенту наукової бібліотеки. Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 2025. Вип. 74. С. 75–89. https://doi.org/10.15407/np.74.075
4. Думанський Н. О., Добровольська В. В. Вплив соціальних мереж та інших онлайн-платформ на процес каталогізації бібліотечних фондів. Міжнародна наукова конференція «Інформація, комунікація, суспільство». 2023. С. 69–70. URL: https://skid.lpnu.ua/wp content/uploads/2023/05/ICS2023_Proceedings.pdf#page=69
5. Думанський Н. О., Кравець Р. Б. Концепції розроблення віртуальних помічників. Вісник Харківської державної академії культури. 2025. Вип. 67. С. 280–290. https://doi.org/10.31516/2410-5333.067.19
6. Колоскова Г. В. Інформаційна інфраструктура як основа бібліотечно–інформаційного потенціалу міста Дніпра. Вісник книжкової палати. 2019. № 1. С. 31–35.
7. Колоскова Г. В., Кобєлєв О. М. Бібліотечно–інформаційний потенціал м. Дніпро: сучасний стан та перспективи розвитку. International Journal of Innovative Technologies in Social Science. 2021. № 3 (31). URL: https://doi.org/10.31435/rsglobal_ijitss/30092021/7670
8. Кравець Л. Модернізація системи функцій бібліотек в умовах гібридних загроз. Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2023. Вип. 12. 7654.12.2023.293583
9. Литвин С., Добровольська С. Хмарні сервіси в бібліотеках України: проблема безпеки даних і ресурсів в умовах цифрової трансформації. Вісник Книжкової палати України. 2025. №4. С. 45-55. https://doi.org/10.36273/2076-9555.2025.4(345).45-52
10. Прокопенко Л. І., Горбань Ю. І. Мобільні застосунки як інструмент оптимізації та забезпечення онлайн-обслуговування інформаційних потреб користувачів бібліотек.

Документознавство. Інформологія. Бібліотекознавство. 2025. № 4. С. 89–96. https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2025.351591

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Соціальна інформатика».

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Силабус затверджено на засіданні кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій
Протокол № 1 від «25» серпня 2025 р.

Силабус затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.